

TANKOVÉ A AUTOMOBILNÍ TECHNICKÉ ZABEZPEČENÍ OBRANNÉHO BOJE PLUKU A DIVIZE

Článek plk. Ing. Jiřího Ričla, CSc., uveřejněný ve VM č. 3/81 ve svém obsahu postihuje základní opatření TATZ přechodu do obrany a vedení obranného boje v rámci vševojskové armády, které jsou závazné a platné i pro stupeň prapor-pluk-divize. V návaznosti na tento článek chci ukázat na opatření TATZ na stupni pluk-divize v období přechodu do obrany a vedení obranného boje.

Divize (pluk) bude přecházet do obrany zpravidla v dotyku s nepřítelem po předchozí účinné činnosti. To vyžaduje, aby ZVT divize (pluku) v této fázi obdržel a se svým oddělením (skupinou) vyhodnotil informace o současné situaci TATZ, a to zejména:

- početní a technický stav tankové a automobilní techniky po jednotkách a útvech,

- prostorové a kvalitativní rozložení ztrát techniky s důrazem na prostory před předpokládaným předním okrajem obrany,

- prostory (místa) činnosti prostředků a jednotek TATZ a jejich možnosti ukončení činnosti v dosavadních prostorech — SPT,

- stav zásob tankového a automobilního materiálu.

To umožní, po seznámení se s bojovým úkolem, popř. s předběžným nařízením N TAS armády (ZVT divize), po jeho ujasnění a pořízení časového rozpočtu vydat podřízeným předběžná nařízení, která budou zpravidla obsahovat:

- rozsah a lhůty přípravy techniky k vedení obranného boje, tzn. rozsahy a způsoby ošetřování techniky,

- pořadí, způsob a prostředky pro odsun poškozené techniky z ohrožených prostorů,

- pořadí a způsob oprav vozidel do doby pohotovosti k obraně,

- způsob předání (převzetí) poškozené (opravené) techniky v rámci příslušných stupňů,

- doba, místo a způsob doplnění tankového a automobilního materiálu,

- doba a místo převzetí odborného nařízení pro přechod do obrany a vedení obranného boje.

Způsob a forma předání těchto předběžných nařízení bude záviset zvláště u praporu oprav techniky (roty oprav techniky) na vzdálenosti jejich činnosti od VS (TVS) divize a pluku, která může být až 30–50 km u divize a 15–25 km u pluku. Aby toto nařízení splnilo své

poslání, je nutné je předat rádiem v síti technického zabezpečení s využitím formalizované bojové technické dokumentace. Tato skutečnost zabezpečuje i souběžnost plánování těchto stupňů. Po přijetí rozhodnutí pro TATZ obrany ZVT divize (pluku) toto odesílá buď formou odborných nařízení podřízeným, nebo je vyhláší osobně za přítomnosti podřízených. Tato forma bude typická pro stupeň pluk-prapor, ze stupně divize pro pluk zpravidla písemná. Osobní vyhlášení rozhodnutí, s přihlédnutím k časovým možnostem, může být spojeno s technickou součinností, u velitele roty oprav techniky (praporu oprav techniky) i s následující rekognoskací prostorů činnosti vyčleňovaných sil a vlastních jednotek (útvary) technického zabezpečení.

Technickou součinnost můžeme organizovat na mapách, popř. v terénu (na stupni pluk zásadně v terénu). Hlavní součinnostní otázky můžeme rozdělit do těchto skupin:

- organizace technického průzkumu,
- organizace a řízení vyprošťování a odsunů bojeschopné a poškozené techniky,
- organizace oprav poškozené techniky a vyžadování potřebného tankového a automobilního materiálu,
- organizace spojení a hlášení v síti technického zabezpečení,
- manévry s prostředky TATZ pluku a divize při vklínění nepřítele do obrany,
- způsob vyčlenění a soustředění sil a prostředků do OON po použití ZHN nepřítelem na sestavu divize (pluku),
- činnost prostředků TATZ na předem nastaveném postavení (v zabezpečovacím pásmu) a návaznost na činnost vyššího organizačního stupně TATZ,
- manévry se silami a prostředky TATZ při zabezpečení protiztečí.

Základním plánovacím bojovým technickým dokumentem bude Plán TATZ obrany divize (pluku), který z hlediska času může být zpracován buď jako samostatný dokument, nebo na Pracovní mapě.

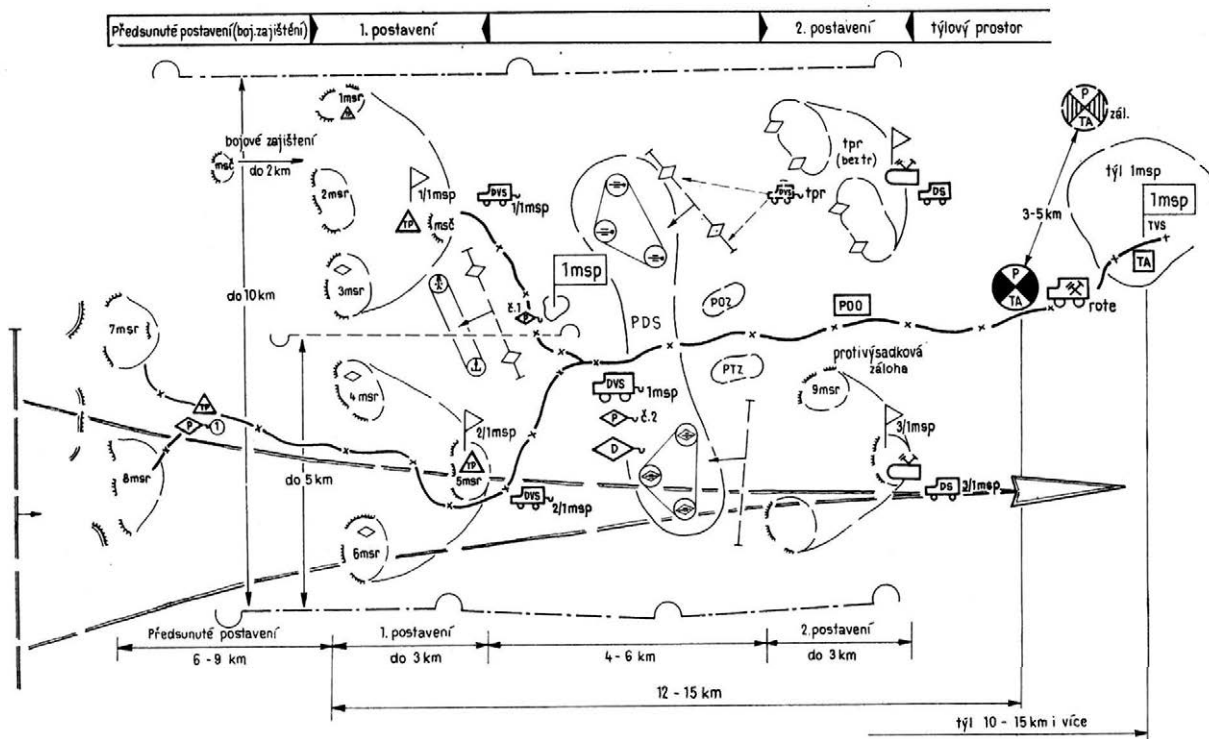
Členění a úkoly jednotek a útvarů TATZ v obraně

Z hlediska charakteru a úkolu obranného boje síly a prostředky TATZ pluku a divize (rote+rote) se decentralizují a rozčleňují tak, aby u vyprošťovacích a odsunovacích prostředků bylo zabezpečeno jejich vzájemné překrytí a u dílenských vzájemná návaznost.

Na stupni pluku praporům na prvním postavení se zpravidla přidělují vyprošťovací tanky (z rot oprav techniky pluku), jež společně s organickými dílnami technické pomoci praporů vytvářejí praporní dílensko-vyprošťovací skupinu (DVS). K době pohotovosti k obraně se tyto skupiny umísťují na zádi obranných rajónů praporů, tzn. ve vzdálenosti okolo 3 km od předního okraje, kde jsou připraveny na rozkaz ZVT praporů k zásahu u poškozené (uvázané) techniky. ZVT praporu zaujímá nepohyblivou technickou pozorovatelnou, na které mohou být přítomni i technici rot. Zřizují-li se (vzhledem k možnostem terénu) i rotní technické pozorova-

telny, pak tyto se umísťují společně s pozorovatelnou velitele roty.

Praporům na druhém postavení se vyprošťovací prostředky nepřidělují. ZVT praporů obsazují pohyblivé technické pozorovatelné. Organická DTP jako dílenská skupina se umísťuje v úkrytu blíže k zadní hranici praporních obranných rajónů. V případě protizteče druhým sledem se vytváří u praporu DVS přidělením plukovního vyprošťovacího tanku (VT). Z rot oprav techniky pluku se vyčleňuje tedy 2—3 VT, které se mohou praporům přidělit. Z rot oprav techniky se dále vyčleňuje plukovní dílensko-vyprošťovací skupina (DVS pluku), která zaujímá k době pohotovosti k obraně skryté místo v mezeře mezi prvním a druhým postavením. Na její úroveň se do zahájení boje vysunují vyprošťovací prostředky pluku nezaházené a nepřidělené do DVS společně i s divizními předem nastavenými vyprošťovacími tanky.

Qbr. 1

Plukovní DVS bude z hlediska oprav složena mimo vyprošťovací prostředky ze základních dílenských prostředků (TPD-A, PAD-1) a vyčleněného vozidla s tankovým a automobilním materiálem.

Rota oprav techniky bez vyčleněných prostředků zaujímá a buduje plukovní shromaždiště poškozené techniky (SPT) za obranným úsekem pluku, tzn. ve vzdálenosti 12–15 km od předního okraje. Místo pro SPT se volí s ohledem na charakter

terénu, rozmístění vozidel a opravného fondu, poblíž odsunových komunikací a zdrojů vody. Záložní SPT se volí 3–5 km od hlavního SPT pluku. Od praporů prvního i druhého sledu se určují a rekonoskují plukovní odsunové osy (osa), které zpravidla navazují na osy divizní. Tato osa se určuje i z prostoru představeného postavení (je-li budováno a zaujato). Možnou variantou TATZ v obraně ukazuje **obr. 1.**

Úkoly sil a prostředků TATZ pluku v obraně

Technické pozorovatelné prvosledových praporů nepřetržitě pozorují prostory činnosti rot v opěrných bodech. Jsou-li žádány o pomoc rádiem, nebo bylo-li zjištěno poškození vozidla a osádka se nehlásí, je povinen ZVT praporu okamžitě učinit opatření k přesné specifikaci poškození a se svolením příslušného velitele poškozené vozidlo v první fázi odsunout do prostoru rozmístění DTP, kde podle charakteru a rozsahu poškození se rozhoduje, zda bude opraveno silami praporu nebo předáno prostředkům TATZ pluku (DVS pluku, popř. plukovním vyprošťovacím prostředkům pracujícím samostatně jako vyprošťovací skupina — VSk pluku).

Je-li poškozeno více vozidel, které je nutné odsunout, mohou působit představené prostředky pluku (z DVS nebo VSk) přímo v obranném rájónu praporu. Podle rozsahu poškození se porouchaná technika opravuje buď silami DVS pluku, nebo se odsunuje dále až na plukovní SPT k rozvinuté rotě oprav techniky. Předpis Tank-1-1 čl. 322 říká: „V průběhu boje praporní a plukovní DVS přednostně odsunují vozidla z ohrožených úseků a taktéž provádějí opravářské práce spojené s přípravou vozidel k odsunu nebo k jízdě vlastní silou do míst, kde budou opraveny.“

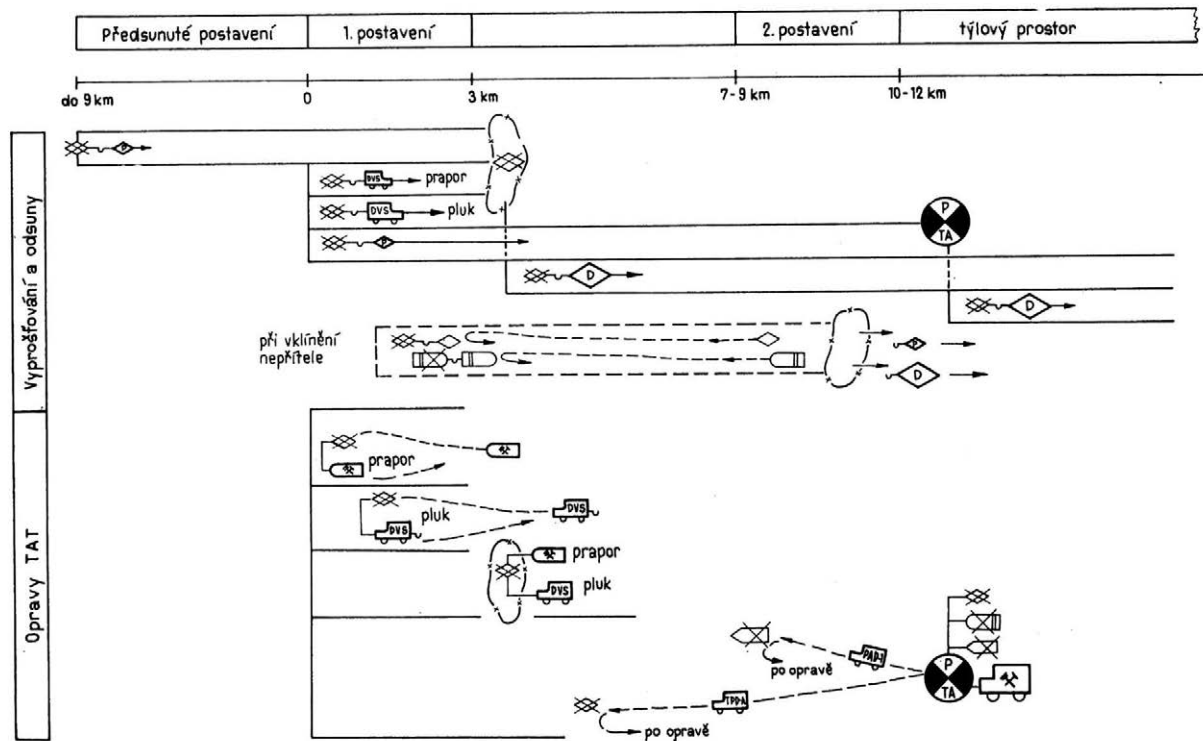
Technika, jejíž rozsah poškození (opravy) přesahuje rámec stupně pluk, může být předána představeným vyprošťovacím a odsunovým prostředkům divize, které ji odsunují až k dílenským prostředkům di-

vize. Víme, že odsunové osy — ramena odsunu se v obraně proti útočnému boji prodlužují. V útočném boji kalkulujeme s ramenem odsunu pásové techniky 5–10 kilometrů na pluku, 10–15 km pro divizní prostředky. V obraně jsou ramena odsunu pro pásovou techniku až 15 km u pluku, u divizních 20 km i více. To prodlužuje dobu odsunu prakticky o $\frac{1}{3}$ vzhledem k útočnému boji.

Hlavní metodou oprav poškozené techniky bude metoda výměny poškozených skupin, podskupin, popř. součástí, a to převážně v prostorech rozmístění dílenských prostředků v rámci DVS a SPT. To ovšem nevylučuje vysílání jednotlivých dílenských prostředků přímo k poškozené technice v prostoru obranného úseku pluku a vykonání opravy na místě poškození nebo v nejbližším skrytu. Způsob odsunu a místa oprav ukazuje **obr. 2.**

Vezené zásoby tankového a automobilního materiálu pluku zabezpečují běžné opravy techniky na 3 dny činnosti těchto prostředků (třídenní plánovaná kapacita prostředků TATZ pluku).

Na stupni divize při výběru míst SPT, zvláště pro opravy tanků a ostatní pásové techniky se volí prostor co nejbližší k přednímu okraji z toho důvodu, aby se zkrátila ramena odsunů a tím i doba vlastního odsunu poškozené pásové techniky, a tím vlastně i doba návratu do bojových sestav. Zároveň je ovšem nutné jej volit v takové vzdálenosti, aby byly vytvořeny příznivé podmínky pro činnost opravář-

Obr. 2

ských prostředků divize, tzn. aby se snížila pravděpodobnost jejich vyřazení při použití ZHN nepřítelem na jednotky a útvary prvního sledu a zároveň i mimo dosah palby taktického dělostřelectva. Je to důležité i z toho hlediska, aby dočasné vklínění nepřítele do obrany divize (pluků prvního sledu) si nevytulo přemísťovat rozvinuté SPT do záložního prostoru a tím i přerušení činnosti. Počet SPT divize, jejich místa, síly a prostředky na nich rozvinuté, určuje ZVT divize na základě místa divize v operační sestavě armády, bojové sestavy divize, charakteru terénu a činnosti nepřítele. Jestliže na jednom z SPT divize budou rozvinuty prostředky pro opravy pouze pásové techniky (tzn. tanků, BVP, OTP), je výhodné je umístit ve směru hlavního úsilí divize pod příkrytím druhého sledu divize (zálohy) ve vzdálenosti 20–25 km od předního okraje obrany divize. SPT pro opravy kolové techniky může se rozvinout za druhým sledem divize v prostoru rozmístění divizního automobilního praporu (týlu divize), což může být ve vzdálenosti 35–40 km. Možnou variantu organizace TATZ divize ukazuje **obr. 3**.

Tato vzdálenost je dána tím, že odsun poškozené kolové techniky je 3–4krát rychlejší než pásové techniky a k jejímu odsunu se může využít (podle charakteru poškození) i vracejících se dopravních vozidel týlu divize. Zároveň v prostoru týlu divize se soustřeďuje převážná část automobilní techniky divize.

Bude-li prapor oprav technik divize (prote) rozdělen na dvě technologicky přibližně stejné části, je možné vytvořit

buď dvě SPT v přibližně stejné vzdálenosti od předního okraje, a to opět pod příkrytím druhého sledu, nebo za sebou, tak jak je ukázáno v článku plk. Ing. Jiřího Řícha, CSc. na obr. 1 a 2. Na každém z nich se bude opravovat jak pásová, tak i kolová technika. Takovéto rozdělení a použití praporu oprav techniky vylučuje zničení všech prostředků pro opravy jednoho druhu techniky při použití ZHN nepřítelem.

Při organizaci SPT se využívá ochranné a přirozené maskovací vlastnosti terénu, což umožní zkrátit časy na vybudování a maskování SPT. Je nutné rekognoskovat záložní SPT pro případ zamoření hlavních SPT divize při jaderném nebo chemickém napadení nepřítele.

Pro odsun poškozených vozidel na SPT divize se určují osy odsunů od obranných úseků pluků. Určují a rekognoskují se takové osy, které zabezpečují průchodivost vyprošťovacích a odsunových prostředků i optimální způsob odsunu. Kromě toho se určují i odsunové osy na směrech předpokládaných protiztečí druhým sledem divize pro činnost vyčleňovaných divizních dílensko-vyprošťovacích skupin (skupiny).

Způsob oprav poškozené techniky bude obdobný jako na stupni pluk, tzn. metodou výměny skupin. Rozsah běžných oprav bude až do 100 Nh u pásové techniky a 40 Nh u kolové techniky.

Zásoby tankového a automobilního materiálu u praporu oprav techniky zabezpečují jeho činnost na 3 dny plánované opravářské kapacity, na další 2 dny se vezou v divizním skladu tankového a automobilního materiálu u automobilního praporu divize.